

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobkyně: **L. R.**, zast. advokátkou JUDr. Janou Mikulovou, se sídlem AK Stodolní 17, Ostrava, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 10. 2004, č. j. 61 Az 119/2004 - 17,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 1. 6. 2004, č. j. OAM-1983/VL-07-03-2004, byla jako zjevně nedůvodná dle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) zamítnuta žádost žalobkyně o udělení azylu.

Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu, výše označeným rozsudkem krajského soudu byla žaloba zamítnuta.

Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně - nyní stěžovatelka (§ 105 odst. 1 s. ř. s.) v zákonné lhůtě dle § 106 odst. 2 s. ř. s. kasační stížnost.

V kasační stížnosti namítá nezákonnost, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2000 Sb., soudní řád správní

(s. ř. s.). Je přesvědčena, že splňuje předpoklady pro udělení azylu dle § 12, minimálně však důvody pro vyslovení překážky vycestování dle § 91 zákona o azylu. Po smrti manžela byla na Ukrajině pronásledována neznámými muži pro manželovy dluhy, vše nahlásila na policii, ta jí však nepomohla. Byla nucena se ukrývat, má obavy o život svůj i svého syna. Požaduje, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný v písemném vyjádření ke kasační stížnosti popřel oprávněnost podané kasační stížnosti a navrhl její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud posoudil v první řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba samostatně rozhodovat, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížnosti napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě v mezích důvodů uplatněných ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Dle ustanovení § 109 s. ř. s. byl Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti. Skutkovým základem pro rozhodnutí kasačního soudu se tedy mohly stát pouze skutečnosti a důkazy, které byly uplatněny před soudem, který vydal napadené rozhodnutí.

Ze správního pak spisu vyplynulo, že stěžovatelka podala návrh na zahájení řízení o udělení azylu dne 22. 5. 2004. Jako důvod, pro který žádá o udělení azylu v ČR, uvedla, že manžel byl zapleten do nekalých záležitostí, zahynul při autonehodě. Od roku 1996 ji obtěžovali neznámí lidé a požadovali finanční prostředky, které manžel dlužil. Sledovali ji, skrývala se u příbuzných a na různých místech země. Vyděrači napadli i jejího syna. V pohovoru ze dne 28. 5. 2004, který byl veden na žádost stěžovatelky v ruském jazyce, znovu uvedla důvody spočívající ve strachu o svůj život před vymahači, dále uvedla, že se obrátila s žádostí o pomoc na policii, ale ta se případem nezabývala. Na území České republiky vstoupila 10. 5. 2004 na turistické vízum na 15 dnů, o azyl žádá také proto, že si přeje zlegalizovat pobyt v České republice. Jiné problémy než se soukromými osobami ve vlasti neměla.

Žalovaný správní orgán zamítl žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Krajský soud v Ostravě dospěl při přezkoumávání rozhodnutí žalovaného ke stejnému závěru jako žalovaný správní orgán, tedy že stěžovatelka neuvedla v řízení o udělení azylu žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu a žalovaný tedy nepochybil, když žádost stěžovatelky zamítl jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.

Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Proto např. porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv, jejichž požívání je do značné míry závislé na stupni ekonomické vyspělosti příslušné země, nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 azylového zákona, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnostní, rasové nebo politické skupině; zde by pak podle okolností případu přicházelo v úvahu naplnění podmínek pro udělení azylu.

Dle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 tohoto zákona.

Nejvyšší správní soud se v případě stěžovatelky ztotožňuje s hodnocením a závěry Krajského soudu v Ostravě, který byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 s. ř. s. rozsahem a důvody podané žaloby a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 cit. zákona jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. To ovšem neznamena a z žádného ustanovení zákona tak nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 zákona č. 71/1967 Sb. má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Z obsahu správního spisu je nad veškerou pochybnost zřejmé, že žalovaný při zjišťování důvodů pro podání žádosti o azyl postupoval korektně. Poskytl procesní poučení, jakož i poučení o pobytu cizince na území České republiky a v rámci jím provedeného řízení mu nelze z tohoto pohledu ničeho vyčíst. Správní orgán je co do skutkových okolností limitován tvrzeními žadatele o azyl a jinou možnost ani nemá. Jestliže žalovaný splnil stran výslovně projevených důvodů pro udělení azylu povinnosti, které mu zákon ukládá, pak nelze na jeho rozhodnutí v tomto směru pohlížet jako na nezákonné. Skutkový stav, ze kterého žalovaný i soud vycházely má oporu ve spise a není s ním v rozporu. Jestliže v žádosti o udělení azylu a v průběhu azylového řízení

uváděla stěžovatelka pouze důvody, které jsou pro udělení azylu nepodstatné a žádné skutečnosti svědčící tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, nelze správnímu orgánu vytýkat, že nehodnotil skutečnosti jiné, než stěžovatelkou uplatněné.

Z rozsudku krajského soudu, napadeného kasační stížností, je pak zřejmé, že se soud řádně zabýval námitkami stěžovatelky uplatněnými v žalobě a své rozhodnutí řádně odůvodnil. Poučovací povinnost žalovaného v řízení o udělení azylu nemá představovat návod, jak azyl získat, tedy prezentaci důvodů, pro které je obvykle azyl poskytován. Na druhé straně správní řízení nesmí znemožnit žadateli o azyl sdělit všechny okolnosti, které sám považuje pro udělení azylu za významné. To bylo ze strany žalovaného dodrženo a stěžovatelka nebyla ve vypovězení důvodů, které ji k podání žádosti o azyl vedly, nikterak omezována. Postup žalovaného byl tak naprosto korektní a jako takový jej soud 1. stupně i vyhodnotil.

Naplnění podmínek pro zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona o azylu vylučuje posouzení žádosti podle § 12 téhož zákona. Pokud v řízení vyplynula skutečnost, taxativně uvedená v § 16 odst. 1 písm. g) zákona, nepochybil správní orgán, zamítl-li žádost jako zjevně nedůvodnou, aniž by zkoumal další důvody pro udělení azylu. V daném případě správní orgán rozhodne konečným způsobem ve věci, bez toho, aby zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu dle § 12, resp. § 13 a § 14 zákona o azylu.

Vzhledem k tomu, že žádost stěžovatelky byla zamítnuta dle § 16 zákona o azylu jako zjevně nedůvodná, nezabýval se soud námitkami stěžovatelky ohledně posouzení existence překážky vycestování, neboť takové posouzení nepříslušelo ani žalovanému správnímu orgánu.

Rozhodnutí žalovaného i kasační stížností napadený rozsudek soudu I. stupně byly vydány v souladu se zákonem; tvrzené důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud neshledal nedůvodnými.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 26. července 2005

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu